

Przedmowa

Przedmiot badań podjętych w ramach pracy stanowi interpretacja pojęcia inwestycji jako przesłanki jurysdykcji międzynarodowych trybunałów arbitrażowych ustanowionych dla rozstrzygania sporów pomiędzy inwestorami a państwami przyjmującymi inwestycje zagraniczne. Postawiona w pracy hipoteza badawcza zakłada, że istniejące orzecznictwo arbitrażowe, pomimo jego zróżnicowania oraz braku spójności, pozwala na formułowanie uogólnień, które mogłyby prowadzić do wykształcenia zobiektywizowanego standardu interpretacji pojęcia inwestycji. Weryfikacja tej hipotezy odbywa się na drodze analizy koncepcji wykształconych w praktyce orzeczniczej trybunałów arbitrażowych. W opinii autora stosowanie w arbitrażu inwestycyjnym zobiektywizowanego standardu interpretacji pojęcia inwestycji pozwoliłoby zredukować niepewność prawną towarzyszącą działaniom podejmowanym przez inwestorów zagranicznych i państwa w odniesieniu do inwestycji. Standard ten miałby istotne znaczenie w świetle kryzysu legitymacji arbitrażu inwestycyjnego, którego jedną z przyczyn stanowi sprzeciw państw wobec zbyt szerokiej, ich zdaniem, interpretacji pojęcia inwestycji w tym arbitrażu.

Badania prowadzone w pracy obejmują analizę orzecznictwa trybunałów arbitrażowych rozstrzygających spory inwestycyjne pomiędzy inwestorem a państwem przyjmującym inwestycję. Poszukiwane są takie kierunki interpretacji pojęcia inwestycji w międzynarodowym arbitrażu inwestycyjnym, które mogą prowadzić do wykształcenia się w tym orzecznictwie zobiektywizowanego standardu interpretacji pojęcia inwestycji. Na kierunki interpretacji pojęcia inwestycji wskazują te orzeczenia arbitrażowe, w których trybunały arbitrażowe rozpatrywały zarzut braku jurysdykcji *ratione materiae*, formułowany przez pozwane państwo.

Praca ma w założeniu charakter interdyscyplinarny, plasując się na pograniczu prawa międzynarodowego publicznego oraz krajowego prawa publicznego i prywatnego. Przyjęcie takiego podejścia umożliwia powiązanie omawianych zagadnień z problematyką prawa kolizyjnego oraz teorii prawa. Nie sposób również nie dostrzec bliższych związków przedmiotu pracy z szeroko rozumianą sferą ekonomii.

W poszczególnych rozdziałach pracy została przedstawiona pogłębiona analiza zagadnień, do których należą: dążenie do obiektywizacji znaczenia pojęcia inwestycji w arbitrażu ICSID oraz spoza ICSID (rozdział II), koncepcje składające się na prawno-ekonomiczne rozumienie pojęcia inwestycji (rozdział III), a także koncepcje odwołujące się do cech charakteryzujących inwestycje, wykształconych jako elementy tzw. testu *Salini* (rozdział IV). Następnie badaniu poddano reżim prawny jurysdykcji trybunału arbitrażowego w zakresie odnoszącym się do przesłanki istnienia inwesty-

cji, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości jego uzupełnienia o prawo krajowe, umowy inwestycyjne oraz zwyczajowe prawo międzynarodowe (rozdział V). W dalszej kolejności zostały zanalizowane źródła interpretacji pojęcia inwestycji, wśród których oceniono możliwość wykorzystania reguł interpretacji traktatów oraz orzecznictwa arbitrażowego (rozdział VI). W zakończeniu podsumowano wyniki badań oraz sformułowano własną propozycję zobiektywizowanego standardu interpretacji pojęcia inwestycji, opartą na metodzie typologicznej.

Niniejsza publikacja stanowi zmodyfikowaną oraz uaktualnioną wersję rozprawy doktorskiej przygotowanej przez autora pod kierunkiem prof. dr. hab. *Andrzeja Szumańskiego* w Katedrze Prawa Gospodarczego Prywatnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego, a następnie obronionej w czerwcu 2017 r. Autor pragnie złożyć serdeczne podziękowania promotorowi rozprawy doktorskiej prof. dr. hab. *Andrzejowi Szumańskiemu*, a także recenzentom w przewodzie doktorskim: prof. dr. hab. *Władysławowi Czaplińskiemu* oraz prof. dr. hab. *Jerzemu Poczobutowi*, których cenne uwagi i wskazówki przyczyniły się do nadania pracy ostatecznego kształtu.

Wydanie publikacji zostało dofinansowane ze środków grantu, który autor otrzymał na Uniwersytecie Jagiellońskim w ramach Konkursu dla młodych naukowców 2017.

W pracy uwzględniono stan prawny na 26.5.2018 r.

Kraków, maj 2018 r.

Michał Pyka